

بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی / ۱۳۸۵/۰۱/۰۱

تولید در یک گستره‌ی وسیع باید شعار ملت باشد. تولید کار، تولید علم، تولید فناوری، تولید ثروت، تولید معرفت، تولید فرصت، تولید عزت و منزلت، تولید کالا و تولید انسانهای کارآمد؛ اینها همه تولید است. رمز سعادت ملت ما در این است که در این گستره‌ی وسیع، هم دولت و هم ملت، بر این تولید همت بگذاریم. این تامین کننده‌ی امنیت ملی و اقتدار و پیشرفت کشور است؛ این یک جهاد است. من امروز به شما عرض می‌کنم، هم به مسئولین و ماموران دولتی و هم به آحاد مردم، به خصوص به شما جوانها؛ این یک جهاد است. امروز تولید علم، تولید کار، تولید ابتکار، تولید کالا، کالای مورد نیاز مردم، تولید انسان کارآمد، تولید فرصت و تولید عزت، هر کدام از اینها یک جهاد است. مجاهد فی سبیل‌الله تولید کننده است؛ باید هم علم را بیاموزیم و هم علم را تولید کنیم. ما باید یک کشور عالم بشویم. در یک روایتی از امیرالمومنین نقل شده است که فرمود: «العلم سلطان، من وحده صالح و من لم یجده صیل علیه»؛ یعنی علم اقتدار است، علم مساوی است با قدرت؛ هر کسی که علم را پیدا کند، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که عالم باشد، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که دستش از علم تهي باشد، باید خود را آماده کند که دیگران بر او فرمانروایی کنند. ما باید علم را با همه‌ی معنای کامل آن به عنوان یک جهاد دنبال کنیم؛ این را من به جوانها، استادان و دانشگاهها می‌گویم. علاوه بر این، علم مجرد و به تنهایی هم کافی نیست؛ علم را باید وصل کنیم به فناوری، فناوری را باید وصل کنیم به صنعت، و صنعت را باید وصل کنیم به توسعه‌ی کشور. صنعتی که مابقی توسعه و پیشرفت کشور نباشد، برای ما مفید نیست؛ علمی که به فناوری تولید نشود، فایده‌ای ندارد و نافع نیست. وظیفه‌ی دانشگاهها سنگین است؛ وظیفه‌ی آموزش و پرورش سنگین است؛ وظیفه‌ی مراکز تحقیقاتی و مراکز پژوهشی سنگین است.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام / ۱۳۸۵/۰۷/۱۸

نظام اعطای امتیازات علمی و آیین‌نامه‌هایی که در این زمینه هست، باید تطبیق کند با همین مطلب که کدام تحقیق منطبق است با نیاز کشور، و کدام تحقیق، تکمیل‌کننده‌ی یک زنجیره‌ی تحقیق و پژوهش است. ما گاهی در زمینه‌هایی یک زنجیره‌ی داریم؛ حلقه‌های وسط این زنجیره مفقود است. تامین این حلقه‌ها خیلی اهمیت خواهد داشت. پس هدفدار کردن تحقیق علمی با توجه به نیازهای کشور و نیازهای صنعت و بقیه بخشهای حیاتی کشور است.

بیانات در دیدار نخبگان جوان / ۱۳۸۶/۰۶/۱۳

مسئله‌ی کاربردی کردن تحقیقات و اختراعات - که اتفاقاً بعضی از جوانها گفتند - جزو چیزهایی است که من رویش تکیه دارم. ما ممکن است یک تحقیقاتی بکنیم، در یک پروژه تبلیغاتی به جاهای خوبی هم محقق ما برسد؛ اما این در وضع کشور، در جهت رشد و توسعه‌ی کشور نقشی نداشته باشد؛ یعنی نتواند به ثروت ملی تبدیل شود. ما باید علممان را بتوانیم به ثروت ملی تبدیل کنیم. این، تلاش لازم دارد، برنامه‌ریزی لازم دارد. آن وقت یک نکته‌ای در کنار این هست - که باز در همان نقشه‌ی جامع علمی قرار می‌گیرد - که ما باید زنجیره‌ی علم و فناوری را تکمیل کنیم، که گاهی یک جاهانی از این زنجیره قطع شده است، تا یک خط تولید واقعی درست بشود و علم بتواند از همه‌ی جهات به اهداف خودش برسد.

بیانات در دیدار نخبگان جوان / ۱۳۸۹/۰۷/۱۲

آنچه در کشور لازم است و میتواند موفق و جایگاه علمی کشور را به طور شایسته و افتخارآنگیز به ما نشان دهد که بالا رفته، وجود یک چرخه‌ی علمی کامل است. در همه‌ی بخشها یک چرخه‌ی به‌هم‌پیوسته‌ی مهمی از انواع دانشهایی که مورد نیاز کشور است، باید وجود داشته باشد تا اینها هم‌افزایی کنند و به کمک هم بیایند. یک مجموعه‌ی کامل علمی در کشور بایستی به وجود بیاید؛ این هنوز نشده. این جزیره‌ها بایستی به طور کامل به هم متصل شوند، یک مجموعه‌ی واحد تشکیل شود؛ به هم کمک کنند، همدیگر را پیش ببرند، هم‌افزایی کنند، راه را برای جستجو و یافتن منطقه‌های تازه‌ی علمی در این آفرینش وسیع الهی باز کنند؛ سوال مطرح کنند، به آن سوالها پاسخ داده شود؛ اینها همه‌اش لازم است.... بنابراین، این چرخه‌ی علمی کامل لازم است. علاوه بر این، چرخه‌ی دیگری لازم است؛ از پدید آمدن یک فکر در ذهن یک نخبه یا یک نابغه، تا تحویل آن به مرکز علمی و فعالیت علمی روی آن و تبدیل این فکر به یک علم یا به شاخه‌ای از یک علم، تا عبور از این مرحله و رفتن به میدان فناوری و به عرصه آمدن فناوران و نخبگان فناوری و صنعتی بر روی این یافته‌ی علمی، تا بعد به مسئله‌ی تجاری کردن - که به آن خواهیم پرداخت - برسد؛ این هم باز یک چرخه‌ی دیگر است. پس علاوه بر اینکه یک چرخه‌ی علمی باید به وجود بیاید که علوم، همدیگر را تکمیل کنند، به هم کمک کنند، یک منظومه به وجود بیاید، چرخه و سلسله‌ی زنجیره‌وار دیگری از تولید اندیشه‌ی علمی و ایده‌ی علمی، تا تشکیل یک مجموعه‌ی ذهنی علمی، تا آمدن به میدان فناوری و صنعت، تا آمدن به بازار و تبدیل به محصول هم باید حتماً به وجود بیاید. البته اینها، هم همت شما را میطلبد، هم مدیریت دستگاه‌های مسئول را. همه باید تشریک مساعی کنند که این اتفاق در کشور بیفتد. مسئله‌ی تجاری‌سازی خیلی مهم است. یافته‌های علمی و صنعتی بایستی بتوانند در کشور تولید ثروت کنند. برادران مسئول در دفتر ما یک محاسبه‌ای کردند؛ نظر آنها این است که تا سال ۱۴۰۴ ما باید بتوانیم حداقل بیست درصد از درآمد کشور را از راه صنایع دانش‌بنیان و فعالیت‌های تجاری دانش‌بنیان تامین کنیم؛ یعنی از محل فروش محصولات علمی. این چیزی است که باید خیلی از دسترس دور نباشد. دانش، منشأ تولید ثروت است؛ البته به شکل صحیح، به شکل تجیبانه، نه آنچه‌ای که دنیا از دانش برای تحصیل ثروت استفاده کرد؛ که من بعد ان‌شاءالله اشاره‌ی مختصری خواهیم کرد. البته تجاری کردن اگر در ذهنیت دستگاه‌های مسئول باشد، بایستی از آغاز - یعنی از وقتی که ما پروژه‌ی علمی و پروژه‌ی صنعتی را تعریف می‌کنیم - به فکر تجاری کردنش باشیم؛ نگذاریم بعد از آنکه کار تمام شد، به فکر بیفتیم که بازاریابی کنیم. از اول باید این مسئله در محاسبات بیاید؛ که البته این مربوط به دستگاه‌های مسئول کشور است که دنبال کنند.

بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰ / ۱۳۹۰/۰۱/۰۱

نکته‌ی بعدی در مسئله‌ی پیشرفت علم این است که زنجیره‌ی علم، فناوری، تولید محصول و تجاری‌سازی - که این زنجیره‌ی بسیار مهمی است - در حال شکل‌گیری است؛ یعنی دانش را تولید میکنند، آن را تبدیل به فناوری میکنند، محصول را تولید میکنند، محصول را به بازار تجارت جهانی می‌آورند و برای کشور تولید ثروت میکنند. این دانش فقط دل‌خوشکنک نیست، که ما بدانیم حالا در این زمینه پیشرفت کردیم؛ نه، این دانش کشور را ثروتمند میکند، سودش به همه‌ی مردم میرسد. این، کشاندن مسیر تولید علم به ثروت ملی کشور است و پاسخگویی به نیازهای ملت. این در زمینه‌ی علم، که حقا و انصافاً همت مضاعف و کار مضاعف در آن مشهود است.

بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰ / ۱۳۹۰/۰۱/۰۱

نکته‌ی بعدی در مسئله‌ی پیشرفت علم این است که زنجیره‌ی علم، فناوری، تولید محصول و تجاری‌سازی - که این زنجیره‌ی بسیار مهمی است - در حال شکل‌گیری است؛ یعنی دانش را تولید میکنند، آن را تبدیل به فناوری میکنند، محصول را تولید میکنند، محصول را به بازار تجارت جهانی می‌آورند و برای کشور تولید ثروت میکنند. این دانش فقط دل‌خوشکنک نیست، که ما بدانیم حالا در این زمینه پیشرفت کردیم؛ نه، این دانش کشور را ثروتمند میکند، سودش به همه‌ی مردم میرسد. این، کشاندن مسیر تولید علم به ثروت ملی کشور است و پاسخگویی به نیازهای ملت. این در زمینه‌ی علم، که حقا و انصافاً همت مضاعف و کار مضاعف در آن مشهود است.

بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه‌ها / ۱۳۹۰/۰۶/۰۲

یکی هم مسئله‌ی چرخه‌ی ایده‌ی علمی تا مصرف است؛ این هم خیلی مهم است. البته این مربوط به دولت و همکاری دولت و دانشگاه‌هاست، که حالا یک نمونه‌اش همین پارک‌هاست که بعضی دوستان اشاره کردند و نمونه‌های دیگری هم دارد. ایده‌ی کار علمی در ذهن نخبه شکل میگیرد، بعد تبدیل میشود به علم، بعد تبدیل میشود به فناوری، بعد می‌آید میشود صنعت، بعد می‌آید توی بازار مصرف. باز خورد آن در بازار مصرف، باز تولید ایده میکند. این چرخه باید همین طور استمرار پیدا کند. این، همکاری دولت و دستگاه‌های صنعتی و دستگاه‌های مدیریتی و دستگاه‌های دانشگاهی را لازم دارد و بایستی انجام بگیرد.

بیانات در دیدار جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکتهای دانش‌بنیان / ۱۳۹۱/۰۵/۰۸

آنچه که ما بر آن اصرار می‌ورزیم و تاکید میکنیم، این است که علم برای کشور، یک سرمایه‌ی بی‌پایان و تمام‌نشدنی است. اگر چرخه‌ی تولید علم در یک کشوری به راه افتاد، اگر استعدادی وجود داشت و به جریان افتاد، اگر ظرفیتها شروع کرد به بروز و ظهور، آن وقت این دیگر منبع تمام‌نشدنی است. علم یک پدیده‌ی درون‌زا است؛ چیزی نیست که انسان برای آن ناچار و ناگزیر باشد وابسته شود. بله، اگر شما بخواهید علم حاضر و آماده را بگیرید، همین است؛ وابستگی دارد، احتیاج دارد، دست دراز کردن دارد؛ اما بعد از آنکه بنیان علمی در یک کشوری به وجود آمد، استعداد هم در آن کشور وجود داشت، آن وقت حالت چشمه‌های جوشان را پیدا میکند. اگر ما بپردازیم به دنبالگیری تحقیق و علم و ژرفنگری و دانش‌پژوهی، اگر این مسئله در کشور همچنان که بحمدالله چند سالی است جدی گرفته شده و دنبال میشود، با همین شتاب، بلکه با انگیزه‌ی بیشتر و اهتمام بیشتر دنبال شود، بدون تردید کشور به یک اوجی دست خواهد یافت.

آنچه که ما میخواهیم ان‌شالله بر این جلسه مرتب شود، به طور کلی دو چیز است: یکی تشویق نخبگان و زیدگان و اهل علم و اهل تحقیق به این که به سمت تشکیل این شرکتهای بروند و همچنین رساندن محصول این شرکتهای و این تحقیقات به بازار و در دسترس مردم قرار دادن و وارد کردن آن در چرخه‌ی تجارت است. این، عرض اول ماست. البته هم‌افزایی علم و ثروت و دارائی، تعریف ابتدائی این شرکتهاست. بنابراین اهل دانش و کسانی که اهل سرمایه‌گذاری‌های مالی هستند، همت کنند و این شرکتهای افزایش پیدا کند. حالا گفته شد که تا پایان برنامه، بیست هزار شرکت تشکیل خواهد شد؛ لیکن تصور من این است که بیش از این بایستی ما در کشور به رقم شرکتهای دانش‌بنیان اهتمام بورزیم.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها / ۱۳۹۱/۰۵/۲۳

توصیه‌ی آخر - چون دیگر ظاهراً وقت هم خیلی گذشته - توصیه به نظام ملی نوآوری است. الان اینجا یک خلایبی وجود دارد - و همین خلا موجب شده نقشه‌ی جامع علمی هم آنچنان که باید و شاید عملیاتی نشود - و آن عبارت است از همین خلا نظام ملی نوآوری، که عبارت است از یک شبکه‌ای از فعالیتها، تعاملهای زنجیره‌ای، در سطحهای کلان و میانی و خرد، بین دستگاه‌های علمی کشور؛ چه در درون محیط علمی، چه بیرون محیط علمی. یک تعامل اینچنینی باید به وجود بیاید، که این به عنوان نظام ملی نوآوری شناخته شود؛ کارش هم عبارت است از این که جریان دانش و نوآوری را مدیریت کند، رصد کند، ارزیابی کند، هدایت کند. این امروز یک چیز لازمی است و به نظر من مسئولان و مدیران باید به این مسئله فکر کنند.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیات دولت / ۱۳۹۲/۰۶/۰۶

در مورد این مسائل علمی: یکی تکمیل زنجیره‌ی علم و فناوری است؛ یعنی این زنجیره‌ی از ایده و فکر و سپس علم و سپس فناوری و سپس تولید و سپس بازار را ما باید تکمیل کنیم، والا اگر چنانچه ما کار تحقیقاتی را کردیم، به فناوری هم رسیدیم، اما مثلاً تولید انبوه نشد، یا بازار برای پیش‌بینی نشد، این ضربه خواهد خورد؛ همه‌ی اینها بایستی مورد توجه قرار بگیرد و این زنجیره‌ی کار علمی، تا تولید و بازار بایستی دنبال بشود؛ یعنی نگاهها باید روی مجموع این زنجیره باشد؛ این یک نکته است. نکته‌ی بعدی هم شرکتهای دانش‌بنیان؛ خوشبختانه امروز شرکتهای دانش‌بنیان با تعداد خوبی، بالایی تشکیل شده و وجود دارد، هرچه میتوانی باید بروید سراغ شرکتهای دانش‌بنیان.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها / ۱۳۹۲/۰۴/۱۱

من خواهش میکنم از مسئولان وزارتخانه‌های مربوط، و از مسئولان دولتی ذی‌ربط که مرتبط با مسائل علم و دانشگاه و صنعت هستند، مسئله‌ی پیشرفت علمی و ارتباط علم با فناوری در کشور را جدی بگیرند؛ یعنی نسبت به این مسئله واقعا هیچ کوتاهی صورت نگیرد. این مسئله، مسئله‌ی اساسی ما است؛ یکی از اصلی‌ترین، اساسی‌ترین و فوری‌ترین مسائل ما است.

بیانات در دیدار شرکتهای دانش‌بنیان در هشتمین همایش ملی نخبگان جوان / ۱۳۹۲/۰۷/۲۰

این نقشه‌ی جامع علمی - که بحمدالله تدوین شد و منتشر شد - میتواند تکلیف دستگاه‌های مختلف را معین کند. ما بایستی در مجموعه‌ی دانشگاه‌های کشور یک زنجیره‌ی کامل علمی را شاهد باشیم؛ به معنای واقعی، یک شبکه‌ی عظیم تولید علم در همه‌ی ابعاد و در همه‌ی بخشهای مورد نیاز، و همه هم‌افزا و مکمل یکدیگر. هم مراکز تحقیقاتی ما، هم دانشگاه‌های ما، هم بقیه‌ی دستگاه‌هایی که به‌نحوه‌ی با مسائل علمی ارتباط پیدا میکنند، با همدیگر همکاری کنند، ان‌شالله آنچه مورد نظر هست، تحقق پیدا خواهد کرد، که همین زنجیره‌ی کامل و شبکه‌ی علمی کاملی است که باید تشکیل بشود.

بیانات در دیدار نخبگان علمی جوان / ۱۳۹۵/۰۷/۲۸

یکی از چیزهایی که میتواند چرخه‌ی علم و فناوری را و حمایت از نخبگان را در کشور حسابی به حرکت دریاورد، همین شرکتهای دانش‌بنیانی است که آقای دکتر ستاری اشاره کردند و بعضی از دوستان دیگر هم اشاره کردند و خوشبختانه گسترش کمی خوبی پیدا کرده. توصیه‌ی من این است که اولاً این گسترش ادامه پیدا کند؛ ثانیاً همان‌طور که یکی از جوانهای عزیزمان گفتند، در بخشهای مهم و اصلی فناوری کشور و صنعت کشور شرکت داده بشود و این شرکتهای ارتباط پیدا کند با آن بخشهایی که در سیاستهای کلی، اهمیت آنها تصریح شده؛ ثالثاً به کیفیت این شرکتهای توجه شود؛ یعنی عدد شرکتهای خوب و مهم است، اما توجه کنید معیارها و میزانهایی برای کیفیت و اولویت تعیین کنید، در نظر بگیرید و براساس اینها نسبت به این شرکتهای دانش‌بنیان عکس‌العمل نشان بدهید. اگر این شرکتهای توسعه پیدا کنند، با کیفیت باشند و کار بکنند، بلاشک ما دیگر مشکل کمک مالی دولتی به نخبگان هم نخواهیم داشت؛ یعنی خود این شرکتهای اصلاً نخبگان را بی‌نیاز میکند از اینکه دولت بخواهد کمک مالی بکند که یک‌روز بگوید دارم، یک‌روز بگوید ندارم. این یک نکته که خیلی مهم است.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان / ۱۳۹۶/۰۳/۱۷

یک نکته‌ی مهم را من در مورد دانشگاه بگویم که فراموش نشود؛ و آن [این است] که دانشگاه محل دانش است. معنای این حرفهایی که ما زدیم، این نیست که دانشگاه دیگر محل دانش نیست [و فقط] محل فعالیت سیاسی است؛ نه، رکن اساسی دانشگاه، دانش است. یعنی چه؟ یعنی در دانشگاه باید هم عالم تولید بشود، هم علم تولید بشود، هم عالم و علم جهت درست پیدا کند؛ این سه نکته‌ی اساسی در دانشگاه باید باشد. تربیت عالم که من از آن تعبیر میکنم به تولید عالم، و تولید علم که همان چیزی است که سالها است تکرار میکنیم؛ یعنی خطوط مرزی علم را شکستن و جلو رفتن که این کاری است که ما در کشورمان هنوز

نتوانسته‌ایم آن‌چنان‌که شایسته‌ی نظام جمهوری اسلامی است به آن برسیم؛ البته کارهایی شده، لکن عقیم. باید بتوانیم از لحاظ علمی جلو برویم؛ وقتی علم جلو رفت، آن‌وقت فناوری هم جلو میرود؛ وقتی فناوری جلو رفت، تاثیر در زندگی میگذارد؛ وقتی فناوری جلو رفت، در دنیا چشمها به شما متوجه میشود و احساس نیاز میکنند؛ در زندگی انسانها تاثیر میگذارد؛ اینها مسائل بسیار مهمی است. تکیه‌ی بنده بر روی علم و فناوری و مانند اینها که همیشه میگویم، به‌خاطر این است؛ اینها فراموش نشود. همه‌ی مجموعه‌ی دانشگاه -مدیران دانشگاه، از وزیر محترم گرفته تا روسای دانشگاه‌ها، استادها، دانشجوها، متون درسی، فرآیندهای آموزشی، کارگاه‌ها و مانند اینها؛ همه‌ی اینها- باید در این چهارچوب قرار بگیرند؛ یعنی بایستی تولید علم، تولید عالم و جهت‌دهی صحیح [صورت بگیرد]؛ این سومی را توجه داشته باشید؛ جهت‌دهی صحیح به علم و عالم. علم و عالم در تمدن مادی وسیله‌ی بدیختی انسان شد؛ وسیله‌ی تولید بمب اتم شد، وسیله‌ی تولید سلاح شیمیایی شد، وسیله‌ی تولید ویروس‌های خطرناکی شد که امروز متأسفانه قدرتمندها از طرق مختلف دارند آنها را در جسم و جان جوامع داخل میکنند؛ علم این‌جوری شد؛ علم منحرف شد؛ علم، در جهت درست، در جهت نفع، در جهت کمال انسان [باشد].

